

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/9357,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Nie-tylko-Po-prostu-Prasa-w-PR-L-w-dobie-odwilzy.html>
03.03.2026, 12:13

Ogólnopolska konferencja naukowa „Nie tylko »Po prostu«. Prasa w PRL w dobie »odwilży« (1955-1958)” – Warszawa, 23-24 listopada 2015

23.11.2015

Ogólnopolska konferencja naukowa

Nie tylko „Po prostu”. Prasa w PRL w dobie „odwilży” (1955-1958)

Warszawa, 23-24 listopada 2015 r.

Prasa była jednym z najważniejszych czynników budzących aktywność społeczną i wspierających zmianę, jaka dokonała się w Polsce w 1956 roku. W pamięci społecznej zapisały się głównie teksty publikowane na łamach tygodników ogólnopolskich, przede wszystkim w warszawskim „Po prostu”. To ostatnie pismo cieszyło się też największym zainteresowaniem ze strony badaczy. Wielkie poruszenie miało jednak miejsce nie tylko w Warszawie. Często zapomina się o tytułach prasowych, które w okresie „odwilży” pojawiły się m.in. w Poznaniu, Katowicach czy Szczecinie. Ich żywot był krótki, ale sprowokowane przez nie ożywienie intelektualne miało duże znaczenie dla lokalnych środowisk w poststalinowskiej rzeczywistości.

Celem konferencji jest rekonstrukcja mechanizmów działania prasy w okresie 1955-1958. Szczególnie istotne jest, aby w jej trakcie rzucić światło na regionalne tytuły prasowe, poznać specyfikę ich powstawania, funkcjonowania i likwidacji, a także przyjrzeć się redakcjom oraz autorom tekstów. Dotyczy to również redakcji tygodników i codziennej prasy ogólnopolskiej, także prasy katolickiej. Warto pochylić się nad samymi tekstami, ich ewolucją, nowymi formami pisarskimi – „odwilż” stała się m.in. jednym z motorów odrodzenia polskiego reportażu prasowego. Na uwagę zasługuje kwestia recepcji poszczególnych tytułów, więzi z czytelnikami znajdującej wyraz np. w formie listów nadsyłanych do redakcji. Niemale znaczenie ma odsłonięcie relacji łączących czasopisma z ośrodkami władzy (lokalnymi i centralnym) i cenzurą. W końcu, ważnym problemem badawczym pozostają mechanizmy słabnięcia kontroli nad prasą przed październikiem 1956 r. i procesy dyscyplinowania prasy w miarę postępów popaździernikowej stabilizacji.

Jednym z haseł wywoławczych konferencji są pisma „efemeryczne”, funkcjonujące w latach 1956-1957, takie jak choćby: „Warmia i Mazury” i „Rzeczywistość” dodatek do „Gazety Olsztyńskiej” (Olsztyn), „Wyboje” (Poznań), „Ziemia i Morze” (Szczecin), „Nowe Sygnały” i „Poglądy” (Wrocław), „Zebra” i „Czarno na białym” (Kraków), „Uwaga!” (Gdańsk), „Przemiany” (Katowice), „Lewary” (Częstochowa), „Pod Wiatr” (Lublin). Na uwagę zasługują również tytuły, które na rynku prasowym funkcjonowały już wcześniej, a których nie można jednoznacznie skojarzyć z „odwilżą”. Dążenie do zmiany panujących w kraju stosunków było widoczne w wielu miejscach, m.in. na łamach lokalnych pism partyjnych, tytułów niezwiązanych formalnie z PZPR,

ale też w pismach studenckich, zakładowych. Są to tematy niemal zupełnie nieznane, które mogą wzbogacić naszą wiedzę o wydarzeniach roku 1956.

Organizator konferencji: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Warszawa). Konferencja organizowana w ramach Centralnego Projektu Badawczego „Władze PRL wobec kryzysów społeczno-politycznych i opozycji demokratycznej 1956-1976”.

Termin i miejsce konferencji: Warszawa, Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki przy ul. Marszałkowskiej 21/25.

Informacje dodatkowe: Michał Przeperski michal.przeperski@ipn.gov.pl 22 581 89 75

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
zaprasza na konferencję naukową

nie tylko po prostu

Konferencja odbędzie się
w dniach 23–24 listopada 2015 r.
w Centrum Edukacyjnym IPN im. Janusza Kurtyki
„Przystanek Historia”,
Warszawa, ul. Marszałkowska 21/25

PRASA W PRL W DOBIE „ODWILŻY” (1955–1958)

PROGRAM

23 listopada, 2015

9.00–9.10 – otwarcie konferencji

9.10–11.10 – sesja I

ODWILŻ – WŁADZA – DZIENNIKARZE

komentator: **prof. dr hab. Wiesław
Władyka** (Uniwersytet Warszawski)

dr Jacek Wojślaw (Uniwersytet
Gdański) – Centralny aparat partyjny
wobec prasy: próby zmiany strategii
propagandowej po II Zjeździe PZPR
(marzec 1954 – marzec 1956)

dr Paweł Sasanka (Instytut Pamięci
Narodowej, Warszawa) – Centrum władzy
wobec prasy (1956–1957)

Michał Przeperski (Instytut Pamięci
Narodowej, Warszawa / Instytut Historii
PAN) – Środowiska dziennikarskie
w latach 1956–1957

dr Andrzej Zawistowski (Instytut
Pamięci Narodowej, Warszawa / Szkoła
Główna Handlowa) – Dwutygodnik
„Przedpole” i jego krąg 1954–1955

dyskusja

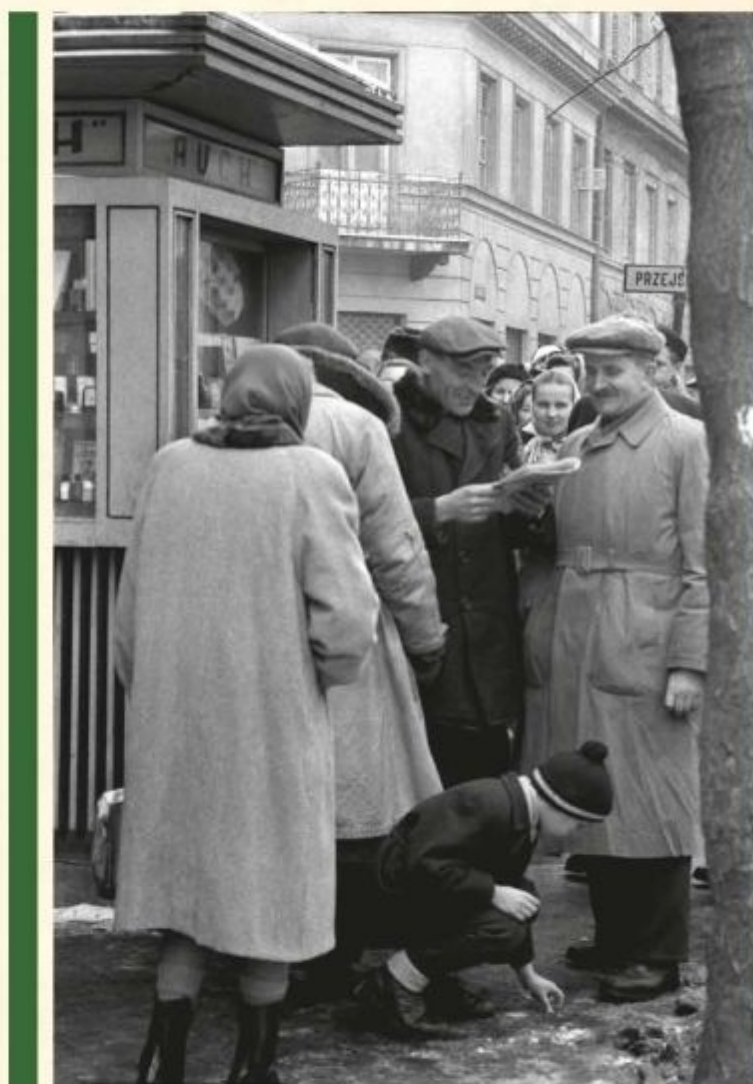
11.10–11.30 – przerwa kawowa

11.30–13.30 – sesja II, część 1

PISMA MŁODEJ INTELIGENCJI

komentator: **dr Paweł Sasanka**
(Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa)

dr Magdalena Żmilkowska
(Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn)
– Okoliczności powstania i pierwsze lata
funkcjonowania „Warmii i Mazur”

Przed kioskiem „Ruchu”, 13 marca 1956 r. Mieszkańcy Warszawy czytają
prasowe doniesienia o śmierci Bolesława Bieruta, I sekretarza KC PZPR, zmarłego
w Moskwie 12 marca 1956 r.
Fot. Wiesław Przech, ze zbiorów Muzeum Narodowego

prof. dr hab. Krzysztof Tarka
(Uniwersytet Opolski) – „W marszu”
pismo społeczno-kulturalne młodzieży
opolskiej (1956–1957)

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Pliki do pobrania

[Zaproszenie z programem konferencji \(pdf, 819.59 KB\)](#)
